

kého, noetického a metodologického školení způsobil nakonec opravdový chaos, směsici poznatků, vypůjčených z různých filosofických směrů a k sobě seřazených bez ladu a skladu. Již v 1. vyd. tohoto spisu, zejména pak v článku »Poznámky k nauce o t. zv. důvodů závazku« v Časopise pro právní a státní vědu III., a poté v klasickém článku »Zur Frage der kausalen Rechtsgeschäfte« v Juristenzeitung ročník XII. rozpitval učení o kause, jda až k samým kořenům, t. j. k jednotlivým filosofickým proudům, pod jejichž vlivem vybuchlo učení o kause. V přítomné práci podává esenci svých názorů, ukazuje, kterak v právní vědě zaměňuje se napořád norma jako logický úsudek povinnosti a představa normy jako motiv jednání, při čemž se ještě stále zaměňuje hledisko kognitivní s volitivním; dovozuje, že problém kausy je problémem obsahu smlouvy a běží o otázku individualisace závazků. Konečně upozorňuje také na další význam, který se někdy dává zejména v západních zemích slovu »kausa«, totiž zde se kausa dotýká toho, co v našem právu označujeme dobrými mravy. — V § 3 kapitoly IV. části I. sub C. je nově zařazeno pojednání o *podmínečných závazcích*; běží o ty případy, kdy smlouva je perfektní, ale plnění je učiněno závislým na nejisté události. — Vedle řady dalších změn menšího významu upozorňuji ještě na mistrné nové zpracování t. zv. *kondikcí*. Když v Obligačním právu III. (1929) podal S. originální a podle našeho názoru jedině správné řešení § 1041, bylo nutno, aby se též přepracovaly §§ 1431 a násl. obč. zákoníka, které úzce souvisí s § 1041. Tento svůj úkol S. splnil v druhém vydání obligačního práva I. Z obsáhlých Sedláčkových výkladů budiž zdůrazněno, že všechny případy v § 1431 neuvedené (na př. vrácení sumy peněžité, náhradu za omisi dlužníkovu atd.) nelze řešiti podle § 1431, nýbrž podle § 1041. S. podává sice jen v hrubých rysech, ale velmi vystižně dějiny problému obohacení, počínaje právem římským, přes právo obecné, kde zasluhuje pozornosti zjištění, jak obecné právo v posledním svém stadiu bylo promítnuto do nitra individua a počalo figurovati, jsouc vyhoceno zcela subjektivisticky, jako právo přirozené — až po náš občanský zákoník, kde přes veškerou genialitu Zeillerovu právě ustanovení o obohacení nedošla správného řešení snad právě proto, že Zeiller, jako přední stoupenec Kantova přirozeného práva mylně se domníval, že obecné věty jako věta, že nikdo nemá se obohacovati bezdůvodně na újmu druhého, jsou samy sebou bez výslovné formulace součástí každého »positivního« právního řádu. Občanský zákoník prostě opominul stanoviti náležitým způsobem skutečnosti obohacení. S. pak podává ucelený výklad sporných paragrafů a jest si jen přáti, aby i v této otázce praxe právní, doposud příliš nejednotná, přiklonila se k výkladu tradovanému Sedláčkem.

Dr. Vladimír Kubeš (Brno).

Dr. EMIL SOBOTA: *Jazykové právo v evropských státech*. — Praha, 1934. Orbis. ss. 94. 8°. (Národnost. otázky, 3.) Kč 13.—. — Sobotova práce je nám velmi vítána tím, že proti obvyklým studiím, zabývajícím se deskripcí skutečného stavu, její autor snaží se zhuštěně vysvětliti *právní úpravu* jazykových poměrů. Nejde mu tedy o otázky politiky menšinové, nýbrž o normy jazykového práva a musil tudíž bohatý nashromážděný materiál roztřídit podle jednotlivých států (18) spolu se zvláštní kapitolou, věnovanou předpisům mezinárodní ochrany menšin. Právě jeho pokus podati obsah norem platných vždy v jediném státním území co nejstručněji a nejhučněji, přispívá k veliké přehlednosti a je velmi záslužný. Ale neméně významné je, že autor jak v úvodu, tak v doslovu se snaží provésti syntesu norem jazykového práva naznačením hlavních zásad ve dvojím protikladu, a to: 1. princip jazykové rovnosti na rozdíl od přednosti jazyků jedněch nad jinými. — 2. Zásada jazykového separatismu (zásada teritoriální) proti zásadě jazykového smíšení (zásada personální). Je tedy knížka Sobotova příručkou velmi informativní a proto také důležitou pro studium norem jazykového práva. Č a.